EU prohrává bitvu o Apeninský poloostrov: Rusko a Čína pomáhají Itálii, zatímco EU nedělá nic. Trapné narážky unijní byrokracie

- CZ24 News | 1. května 2020

EVROPSKÁ UNIE: Petr Akopov komentuje nevraživé narážky představitele EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku na pomoc Ruska a Číny Itálii v jejím boji s pandemií koronaviru

Vedení Evropské unie je přesvědčeno, že ruská pomoc Itálii a dalším zemím není nezištná, ale má zvýšit jeho geopolitický vliv, ovlivnit veřejné mínění a demonstrovat přednosti vlastního politického systému. Tato prohlášení však pouze odhalují slabá místa EU a posilují negativní postoj k ní.

Podezírat ruskou pomoc Itálii z politických motivů hluboce uráží italskou vládu i Vladimíra Putina – okomentoval italský premiér Giuseppe Conte narážky na to, že Moskva pomáhá Římu bojovat s koronavirem jen proto, aby změnila postoj italské vlády v otázkách protiruských sankcí, tedy aby dosáhla jejich zmírnění, nebo zrušení.

„Pouhý náznak něčeho podobného se mě hluboce dotýká. To je urážka italské vlády. Myslet si, že pomoc, kterou dostáváme od Ruska, Číny nebo jiných zemí, může ovlivnit geopolitické postoje Itálie, je velkou urážkou nejen mě samotného, ale také Vladimíra Putina, s nímž jsem měl dlouhý telefonní rozhovor a kterého nikdy ani nenapadlo využít to jako páku v okamžiku, kdy projevil solidaritu s Itálií. O tom nešla nikdy řeč a nikoho to ani nenapadlo,“ sdělil Conte televizi BBC.

V témže rozhovoru italský premiér zpochybnil schopnost Evropské unie přežít koronavirus. V nových podmínkách by EU měla jednat přiměřeně a koordinovaně, aby pomohla zemím nejvíce postiženým virem, ale zatím se v ní pouze vedou spory o různých tématech, včetně finančních: *„Pokud nevyužijeme příležitost vdechnout evropskému projektu nový život, pak je riziko jeho kolapsu naprosto reálné.“*

Nedůtklivost Evropské unie

EU pohříchu Contemu odpověděla: V rozhovoru zveřejněném téměř současně v La Repubblica vysoký představitel EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku Josep Borrell přímo nemluvil o tom, že by ruská pomoc byla poskytována za jakýchsi podmínek, ale tvrdil, že Rusko a Čína zneužívají koronavirovou krizi:

„Je jasné, že Čína a Rusko se snaží zvýšit svůj vliv na celosvětové úrovni. Je logické, že k tomu využívají také sanitární krizi se zapojením všech svých možností. Tato strategie je založena na demonstrování skutečnosti, že určité politické systémy jsou v boji proti pandemii účinnější než ty naše…

Hlavní mocnosti jako Čína a Rusko s pomocí médií zvyšují účinek své pomoci a zvyšují svou geopolitickou roli ve světě, mimo jiné utvářením veřejného mínění.“

Borrell, který ještě před začátkem epidemie označil Rusko za nepřítele Evropy, od samého začátku pandemie mluví o tom, že skutečnou válku je nutné vybojovat nikoli s koronavirem, ale na informační frontě:

„Musíme pochopit přítomnost geopolitické složky, zejména v boji o vliv a v politice velkorysosti. Vyzbrojeni fakty musíme Evropu chránit před nepřáteli.“

Rusko se o nic neprosí

Kdo má pravdu? Conte, když říká, že ho uráží samo podezření, že by on a Putin mohli projednávat splátku Itálie za ruskou pomoc ve formě ústupků v sankční válce, nebo Borrel, který tvrdí, že Rusko využívá koronavirus ke zvýšení svého vlivu?

Putin přirozeně Contemu žádné podmínky nepředložil. Humanitární povahu pomoci lze doplnit pouze o přirozený zájem Ruska studovat virus přímo na bojišti – v místě, kde ztráty s ním spojené jsou nejzávažnější. Proto byli do Itálie vysláni ruští lékaři a imunologové, včetně příslušníků armády.

Působit v této souvislosti Itálii, aby změnila postoj k sankcím, Putina ani nenapadlo: podobné hokynářské jednání je absolutně cizí jeho duchu. Navíc, pokud by Rusko chtělo zneužít okamžiku a ovlivnit tak Řím, nemělo by to žádný praktický výsledek ani smysl.

Protože Itálie i bez toho nesouhlasí s pokračováním sankční války s Ruskem. Takový názor má nejen velká většina Italů, ale také většina italských politiků i současná vláda. Conte se stal předsedou vlády poté, co volby vyhrály dvě euroskeptické strany: Liga severu a Hnutí pěti hvězd. Obě strany byly odhodlány ukončit sankce s Ruskem, zejména Liga, jejíž vůdce Matteo Salvini se nejen procházel v tričku s portrétem Putina, ale nezlomně trval na zrušení sankcí.

Nicméně Liga po příchodu k moci nemohla splnit svůj slib. Řím se neodvážil zablokovat prodloužení sankcí (rozhodnutí o tom musí být přijato každého půl roku jednomyslně všemi 28 zeměmi), protože do značné míry závisí na EU (tedy ve skutečnosti na Německu). Itálie je spoutána obrovský dluhem a rozpočtovým deficitem jako okovy, což v podstatě okrádá zemi o politickou nezávislost. Itálie si při vší snaze nemůže dovolit blokovat prodloužení sankcí proti Rusku, protože EU by jí v reakci na to jednoduše omotala okolo krku finanční smyčku.

Takže na náladě Itálie nemůže Putin nic změnit: proti sankcím je tak jako tak (dokonce i po vytlačení Salviniho a „Ligy“ z vlády), ale nemůže nic dělat.

Přátelství podložené tradicí

Přesto vztahy mezi oběma zeměmi zůstávají otevřeně přátelské, a to díky vzájemně prospěšným ekonomickým vazbám a vzájemným sympatiím mezi oběma národy. Svoji roli tu samozřejmě hraje také historie. A z ní odvozená geopolitika – Itálii lze skutečně považovat za tu část Evropy, která má eminentní zájem v Rusku. Mezi nároky ve směru k EU bude pro Italy ruská otázka vždy představovat jeden z nejdůležitějších bodů.

A pokud bude panevropský svěrák slábnout, pak to budou právě Italové, kdo nejhlasitěji promluví o potřebě odstranit všechny překážky z cesty dobrým evropsko-ruským vztahů. Prozatím však mohou pouze doufat, že oslabení Merkelové a posílení Macrona povedou ke změnám ve východní politice Evropské unie.

Itálie však není ani zdaleka řadová evropská země. A nejde přitom jen o to, že po Brexitu se z ní stane třetí největší ekonomika v EU. Itálie – to je báze Evropy. Právě z ní vyrostla evropská civilizace a myšlenka sjednocené Evropy, jíž následně vyzvedli Němci a Francouzi.

Bez Itálie není jednotné Evropy – ani imperiální, ani křesťanské, ani post-křesťanské.

Historická paměť Italů je mnohem starší než u ostatních Evropanů. Není proto náhoda, že se v Itálii stal tak populární komentář na jedné ze sociálních sítí o čínské pomoci v boji proti koronaviru a o mlčení Evropské unie:

„Kulturu národa poznáme podle toho, jak se zachová, když ostatní potřebují pomoc. Čínská kultura existuje od 15. století před naším letopočtem a lid této země byl vždy civilizovaný. Římané nazývali Francouze a Němce barbary. A barbary také zůstali. Historie nás poučuje o současném životě.“

EU potřebuje Itálii, nikoli naopak

Před týdnem se sice předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen omluvila Itálii za „dočasný nedostatek pomoci ze strany EU“ v boji proti koronaviru. Ale už předtím Italové viděli, jak jim pomáhá Rusko a Čína. A nakonec si vzpomněli na přínos, jaký to už od středověku mělo pro všechny evropské země, když s Ruskem a s Čínou začali obchodovat právě Italové. Němci a Francouzi budou vždy pro Itálii bývalými barbary (ničitelé Říma) a Čína onou starověkou velmocí, s níž i dnes chtějí obchodovat ještě intenzivněji, než s Ruskem.

Čína potřebuje Itálii na projekt „Jeden pás, jedna stezka“a předpokládá, že přes ni jako přes nerozbitný most vstoupí do Starého světa. Itálie zase potřebuje čínský trh a čínské investice. Je to stejné jako v případě Ruska – vzájemně prospěšný vztah. Atlantisté pochopitelně v Itálii nepotřebují ani Číňany ani Rusy. Nicméně vnější kontrola nad poloostrovem postupně slábne a lidé tam nejsou zvyklí být v centru geopolitických bitev.

Má tedy Borrell pravdu, že Rusko a Čína chtějí posílit své postavení v Itálii, a pomoc v boji proti koronaviru má tento účel? Formální “šéf” unijní diplomacie se nemýlí, když říká, že Moskva a Peking posilují své pozice v Itálii. Jen zapomněl dodat, že to chce především Itálie, protože je to v jejím zájmu (přičemž sama rovněž chce posílit své pozice v Rusku a v Číně). Evropská unie prohrává bitvu o Apeninský poloostrov nikoliv pouze z důvodu pandemie koronaviru. Ta pouze odhaluje její slabost a posiluje negativní postoj Italů vůči EU.

Pomoc Itálii ze strany Ruska a Číny pouze potvrzuje vazby a význam, jaký mají Rusko a Podnebesí pro Řím – kulturní, ekonomický, geopolitický a lidský. Číňané a Rusové si nemusejí od Italů kupovat sympatie a zájem – mají je i bez toho.

Zato Evropská unie se musí snažit Italům dokázat, že mají co do činění s domem velkých evropských národů, který se začal stavět na římské bázi. A pokud to nedokáže a ztratí Itálii, rozpadne se a nebude jí pomoci.

Zatím pro to dělá vše, co umí, respektive neumí.